

[Undervisningsministeren.]

arbejdsudvalg, vil det være hensigtsmæssigt, at lærerskolerne går i spidsen. Hvis seminarierne ikke kan gennemføre en friere undervisning, vil det være vanskeligere at få børneskolen ind i den ønskede udvikling.

Jeg bør måske gøre opmærksom på, at eksamensvæsenet koster det offentlige store udgifter. Det højere skolevæsen, herunder mellemskolerne, er ifølge forslag til finanslov for finansåret 1954—55 opført med 787 000 kr. i eksamensudgifter. Læreruddannelsens eksamensudgifter er 296 550 kr. De højere læreanstalter kræver 624 850 kr. Det giver et samlet beløb i eksamensudgifter på 1 708 400 kr.

Hertil skal for de kommunale eksamensskolers vedkommende lægges en del kommunale udgifter til f. eks. vikarer for de lærere, der deltager i eksamensarbejdet, samt visse repræsentationsudgifter, så at de årlige eksamensudgifter for det offentlige vel kan ansættes til ca. 2 mill. kr.

Hvorledes man vil bedømme værdien af børneeksaminer, er en sag for sig. Forstander Holger Paaskesen, der var medlem af seminariekommissionen, har holdt et interessant foredrag, der findes aftrykt i „Folkeskolen“, betitlet: „Er vort eksamenssystem tidssvarende?“ Jeg vil meget ønske, at det kommende udvalg vil gøre dette foredrags tanker til genstand for overvejelse.

„Det burde være således“, hedder det heri — jeg vil gerne bede om den højtærede formands tilladelse til et citat —

„at det var undervisningens indhold, der bestemte eksamenskravene, men vort overmåde fast cementerede eksamenssystem har bevirket, at forholdet i virkeligheden er omvendt“.

Endvidere:

„Vort uddannelses- og eksamenssystem yder en helt urimelig tribut til klæbehjernerne. Eksamen præmierer hukommelsen og ringeagter de skabende evner.“

De egenskaber, som vi i vort demokrati må sætte højest, såsom selvstændighed, ansvarsbevidsthed og initiativ, kan — efter forstanderens opfattelse — et eksamensbevis intet fortælle om. Konklusionen er den, at der bør ske en omlægning og forenkling af eksamensordningen.

Imidlertid bør det ikke være skjult, at

dette forslag vedrørende eksamen ikke har fundet ubetinget tilslutning i seminarieverdenen. Der findes indenfor denne ikke ubetydende kredse, der mener, at manglerne ved den nuværende eksamensordning kan afhjælpes ved en omlægning af eksamen, således som det allerede er sket indenfor forsøgsordningerne, og som ængstes ved den frihed, forslaget byder — måske mere for den betydelige forøgelse af den enkelte lærers ansvar og begrænsningen af den vejledning, han hidtil har kunnet hente hos censorcorpset, end for at man ikke vil kunne holde eleverne til alvorligt arbejde. Jeg har fundet det rigtigt, at disse synspunkter kommer til orde direkte overfor det høje ting, og jeg har derfor i bemærkningerne til § 12 ladet aftrykke to fra seminariekredse fremkomne forslag til formuleringen af eksamensbestemmelserne, af hvilke det ene begrænser eksamensfriheden til de humanistiske fag, det andet åbner mulighed for at erstatte eksamen i disse fag med en årskaraktér.

En og anden vil måske efter at have sat sig ind i lovforslagets enkelte paragraffer spørge, hvor seminariernes forsøgsarbejde bliver af. Der findes ingen særlig paragraf herom; men en sådan skulle heller ikke være påkrævet, idet den frihed, som forslaget byder seminarierne — ved eksamens begrænsning — ikke bliver mindre end den, som nu støttes på den særlige forsøgslov.

Med hensyn til forslaget øvrige bestemmelser skal jeg iøvrigt kun fremhæve den mere centrale stilling, der gives det hidtidige seminarieudvalg, fremtidig betegnet som seminarierådet, udvidet med repræsentanter også fra lærerorganisationerne, forslaget om at tillægge seminarierne lærere og ledere de samme titler af rektorer og lektorer som i det øvrige Norden, og at et særligt afsnit i loven beskæftiger sig med den videregående læreruddannelse og Danmarks Lærerhøjskole, hvis centrale placering i den videregående læreruddannelse understreges.

Med disse bemærkninger vil jeg gerne anbefale forslaget til tingets velvillige behandling.

Formanden: Eksemplarer af det nu fremsatte lovforslag vil blive omdelt til tingets medlemmer.